

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et Liv gjenoplevet i Erindringen; Anden Del 1842-49 (1944)

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "2. og 3. Del : 1842-56", i Heiberg, Johanne Luise: *2. og 3. Del : 1842-56*, udg. af AAGE FRIIS ; ELISABETH HUDE ; ROBERT NEIIENDAM ; JUST RAHBEK , 1944, s. 86. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibfr06val-shoot-idm139696435745024.pdf>
(tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: 2. og 3. Del : 1842-56

Hvad der kan overkomme en virkelig Skuespillerinde for en Iver, for en Smerte ved at se et Stykke, en Rolle mishandlet, er vel Noget, som den, 87 der ikke selv er Digter eller Skuespiller, vanskeligt kan forestille sig. Man har en Følelse, som om det var en Samvittighedssag at faa Feilen rettet; man har ingen Ro paa sig, inden det er besørget. Allerede som ganske ung Pige pinte det mig at se en af de Holbergske Figurer totalt forvansket ved Gjengivelsen, nemlig Engelche Hattemagers i "Barselstuen". Efter en gammel Slendrian overdrog man altid denne Rolle til en af Figurantinderne ved Balletten, ubekymret om, hvorledes samme Dame opfattede Rollens Betydning i Stykket. Den ene Fremstillende efter den anden gjorde nu intet Andet end strengt at udføre, hvad Noterne hos Holberg forlange, nemlig at neie og atter at neie, uden at der i denne Neien laa mindste Tilløb af Mening, der sagde, hvorfor denne Dame, om hvem Ingen melder, at hun er stum, ikke betjener sig af Talens Brug; men mærkeligt nok hed Rollen paa Grund af denne Opfattelse i Theatersproget aldrig Andet end "Den Stumme", en bidende Kritik over disse Figurantinders Opfattelse; thi den naturlige Benævnelse - som den ogsaa siden fik - vilde unegteligt have været "*den neiende Dame*" eller "*den tause Dame*". Jeg saa som sagt allerede meget tidligt, at her blev en Feil begaaet, som burde rettes, men jeg vovede ikke at melde mig som den, der troede at kunne gjøre det bedre. Engang i mit første Ægteskabsaar (1831) tog jeg imidlertid Mod til mig og sagde til Collin, at jeg troede, at der burde lægges en Mening, en Betydning i Engelche Hattemagers Taushed, der hidtil var forsømt af Fremstillenderne. Collin greb Tilbudet med begge Hænder, og inden kort Tid optraadte jeg i Engelches Rolle. Paa Theatret havde mit Tilbud vakt en Opsigt, hvormed jeg i min Naivetet, da jeg tilbød mig, ikke havde drømt. "Hvad vil hun gjøre af den intetsigende Rolle," hed det; "det er dog Synd at berøve Jomfru L. den Indtægt, hun faar, ved fra Balletten at assistere i Skuespillet," (Indtægten bestod i 9 Skilling for hver Spilleaften). "Tror Fru Heiberg, at hun, der er saa ung, kan gjøre det bedre end en gammel, erfaren Figurantinde, der har set mange Forgjængerinder i Rollen" o. s. v. Ja, Gud bedre, at jeg maa sige det, selv Ryge syntes det at være imod, at En vilde forsøge paa at gjøre den hidtil uforstaaede Engelche Hattemagers til et Menneske i Stedet for en kjedelig, uforstaaelig Statist. Se, saaledes gaar det saa ofte bag Teppet i denne ideale Verden, og saaledes gik det mig med min varme Iver for at rette en Feil, der i saa mange Aar ustraffet var begaaet. At mine Kunstfæller toge dette paa denne Maade, smertede mig og ængstede mig. Jeg tyede i mit Mismod til min trofaste Ven Collin og sagde, at jeg meget gjerne atter vilde træde tilbage, saa meget mere som jeg jo ingenlunde var saa sikker i min Sag, at jeg kunde vide, hvorledes Udfaldet vilde blive lige overfor Publikum. Jeg havde ikke troet, tilføiede jeg, at mit Tilbud vilde blive optaget paa den Maade. Collin smilte, klappede mig 88 paa Kinden og sagde: "Ak, min kjære Hanne, du er endnu saa ung! Ja, jeg forudsaa nok dette, men desuagtet opgiver jeg ikke den Glæde at se dig udføre den Rolle paa en ny Maade." Derved blev det.